

Z A K O N A

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakoniku o krivičnom postupku („Službeni glasnik RS”, br. 72/11, 101/11 i 121/12), u članu 73. stav 2. menja se i glasi:

„U postupku za krivična dela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina, branioca može da zameni advokatski pripravnik.”

Član 2.

U članu 162. stav 1. tačka 2) posle reči: „(član 185. st. 2. i 3. Krivičnog zakonika),” dodaju se reči: „razbojništvo (član 206. st. 2. i 3. Krivičnog zakonika),” posle reči: „(član 231. st. 1. do 4. Krivičnog zakonika),” dodaju se reči: „zloupotreba položaja odgovornog lica (član 234. Krivičnog zakonika), zloupotreba u vezi sa javnom nabavkom (član 234a Krivičnog zakonika),” a reči: „uzimanje talaca (član 392. Krivičnog zakonika)” zamenjuju se rečima: „ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom (član 392. Krivičnog zakonika)”.

Član 3.

Posle člana 425. dodaju se naziv člana i član 425a koji glase:

„Pritvor nakon izricanja prvostepene presude

Član 425a

Kad izrekne presudu na kaznu zatvora ispod pet godina, veće će optuženom koji se brani sa slobode odrediti pritvor ako postoje razlozi iz člana 211. stav 1. tač. 1) i 3) ovog zakonika, a optuženom koji se nalazi u pritvoru ukinuće pritvor ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen.

Pritvor će veće uvek ukinuti i narediti da se optuženi pusti na slobodu ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena ili ako je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu, na kaznu rada u javnom interesu ili na kaznu oduzimanja vozačke dozvole ili mu je izrečena sudska opomena ili je uslovno osuđen ili je zbog uračunavanja pritvora kaznu već izdržao ili je optužba odbačena (član 416.), osim zbog stvarne nenadležnosti.

Za određivanje ili ukidanje pritvora posle objavljivanja presude, do njene pravnosnažnosti primenjivaće se odredba stava 1. ovog člana. Odluku donosi veće prvostepenog suda (član 21. stav 4.).

Pre donošenja rešenja kojim se određuje ili ukida pritvor u slučajevima iz st. 1. i 3. ovog člana, pribaviće se mišljenje javnog tužioca kada se postupak vodi po njegovom zahtevu.

Ako se optuženi već nalazi u pritvoru, a veće nađe da još postoje razlozi zbog kojih je pritvor bio određen ili da postoji razlog iz člana 211. stav 1. tačka 4) ovog zakonika, doneće posebno rešenje o produženju pritvora. Posebno rešenje veće donosi i kad treba odrediti ili ukinuti pritvor. Žalba protiv rešenja ne zadržava izvršenje rešenja.

Pritvor koji je određen ili produžen po odredbama st. 1. do 5. ovog člana, može trajati do upućivanja optuženog, odnosno osuđenog u zavod za izvršenje krivičnih sankcija, ali najduže dok ne istekne vreme trajanja kazne izrečene u prvostepenoj presudi.”

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, izuzev odredbe člana 2. koja stupa na snagu 15. aprila 2013. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakonika o krivičnom postupku sadržan je u članu 97. tačka 2. Ustava Republike Srbije, koji predviđa da Republika Srbija pored ostalog uređuje i obezbeđuje postupak pred sudovima i drugim državnim organima, kao i ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Novi Zakonik o krivičnom postupku donet je u septembru 2011. godine, a počeo je da se primenjuje u postupcima koji se vode za krivična dela organizovanog kriminala i ratnih zločina od 15. januara 2012. godine. U toku primene ovog zakonika uočeno je ne postoji odredba koji se odnosi na određivanje pritvora nakon izricanja prvostepene presude, te je stoga neophodna intervencija u tekstu Zakonika kao bi se uredila navedena pravna situacija.

Pored toga, neophodno je izmeniti odredbu Zakonika o krivičnom postupku kojom je propisano posedovanje posebnog staža za advokate koji postupaju kao branioci u krivičnim postupcima za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora od deset godina ili teža kazna, u pravcu da se ukine obaveza posedovanja posebnog staža čime bi svi advokati bili izjednačeni u pogledu mogućnosti da budu branioci u krivičnom postupku.

Imajući u vidu da su u decembru 2012. godine izvršene određene izmene i dopune Krivičnog zakonika koje se, između ostalog, odnose na krivična dela protiv privrede, krivična dela protiv službene dužnosti i krivična dela terorizma, neophodno je izvršiti intervenciju u odredbi procesnog zakona koja određuje krivična dela za koje se mogu odrediti posebne dokazne radnje.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Zakona izmenjena je odredba člana 73. stav 2. Zakonika o krivičnom postupku tako što je eliminisano je limitiranje prava na branioca, gde je mogućnost da se određeno lice, tj. konkretni advokat pojavi kao branilac, uslovljavana posedovanjem odgovarajućeg staža. Naime, to što je neko određeni broj godina bio advokat, ga samo po sebi, ne čini podobnijim da bude branilac u složenijim krivičnim predmetima, od nekog drugog mlađeg advokata, koji još nema dovoljno advokatskog staža. Postavlja se pitanje da li se konkretni advokat uopšte bavio krivičnim predmetima, a s druge strane, time se ni ne garantuje da je on samo zbog toga što ima odgovarajući staž kao advokat, apriorno i kvalitetniji branilac. To isto važi i za lica koja su bila sudije, jer su na primer, mogli da provedu ceo radni vek kao sudije parničari, pa nije logično da se na takav način uslovljava da se bude branilac u krivičnim predmetima određene težine, a da se time to pravo uskraćuje nekome ko je proveo decenije radeći kao savetnik u Vrhovnom sudu Srbije i sl. Pravo na izbor branioca je ustavno pravo okrivljenog, pa se ono ni stoga ne može ograničavati na način, na koji je to učinjeno u članu 73. stav 2. Zakonika o krivičnom postupku. Takođe, ovom odredbom je uređeno da u postupku za krivična dela za koje je propisana kazna zatvora od pet godina, branioca može da zameni advokatski pripravnik, što je opravdano kako time što je slično rešenje kod nas postojalo već decenijama, tako i neophodnošću da se omogući da i advokatski pripravnici mogu na odgovarajući način sticati neposredno radno iskustvo.

Članom 2. Zakona vrši se intervencija u članu 162. stav 1. tačka 2) Zakonika o krivičnom kojim su određena krivična dela za koja se mogu odrediti posebne

dokazne radnje, radi usklađivanja izmenama i dopunama Krivičnog zakonika iz decembra 2012. godine.

Članom 3. Zakona je uvođenjem novog člana 425a u tekst Zakonika o krivičnom postupku, ispravljena sada postojeća pravna praznina. Naime, slične odredbe koje se tiču odluke o pritvoru nakon izricanja presude su oduvek postojale u našem krivičnom procesnom zakonodavstvu, a one su izostavljene u Zakoniku o krivičnom postupku iz 2011. godine.

Članom 4. Zakona određuje se stupanje Zakona na snagu, s tim što odredba člana 2. Zakona stupa na snagu 15. aprila 2013. godine, kada je predviđeno stupanje na snagu određenih odredaba Krivičnog zakonika koje su izmenjene u decembru 2012. godine.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se ovaj zakon donese po hitnom postupku, budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad javnog tužilaštva, sudova i drugih organa u Republici Srbiji, jer je neophodno da stupi na snagu do 15. aprila 2013. godine, kada na snagu stupaju određene odredbe Krivičnog zakonika kojima se propisuju krivična dela za koja se mogu odrediti posebne dokazne radnje propisane Zakonikom o krivičnom postupku.